

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

በጤና ሚኒስቴር

የአማካኤል የአዕምሮ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ኦዲት ሪፖርት

የአማካኤል አዕምሮ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል የተመደበለትን የመደበኛና የካፒታል በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንቡ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሃብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን ኦዲት አድርገናል።

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የአማካኤል አዕምሮ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል ሥራ አመራር ሲሆን፤ የሂሳብ ሪፖርቶችን ኦዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው።

ኦዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 እና በማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 1146/2011 ለመሥሪያ ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የዓለም አቀፍ ኦዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግና የዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤትን የኦዲት ሥልት በመከተል ነው።

እነዚህን የኦዲት ደረጃዎች መከተል ኦዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ (የኦዲት አስተያየት) ለመስጠት ያስችለናል።

ከዚህም በተጨማሪ ኦዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑን በናሙና ኦዲት ማከናወንን ይይዛል።

የሂሳብ ሪፖርቶቹ ጉልህ ከሆኑ መዛባቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃ፣ አጥጋቢ ማረጋገጫና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ ኦዲቱን አቅደን አከናውናል። አስተያየት ላይ ለመድረስ በሂሳብ ሪፖርቶቹ ላይ ያለውን የመረጃ አቀራረብ አጠቃላይ ብቃት ገምግመናል። ይሁን እንጂ በሪፖርቱ ላይ ከተመለከቱት የአሰራርም ይሁን

የሂሳብ አያያዝ ድክመቶች በተጨማሪ ሌሎች ድክመቶች ወይም ስህተቶች ሊኖሩ የሚችሉ ከመሆኑም በላይ የሂሳብ ሪፖርቱን ለማዘጋጀት የተዘረጉትን የውስጥ ቁጥጥርና ሌሎች ድክመቶችን ሙሉ በሙሉ ሊያሳይ አይችልም። ለኦዲቱ ሥራ መሰረት የሆኑት ሆስፒታሉ ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በሆስፒታሉ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

ኦዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን ወስዶ በጥልቀትና በዝርዝር ኦዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት በሆስፒታሉ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት
- ◆ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የገንዘብ ዝውውር ሂሳብ ሪፖርት
- ◆ የተሰባሳቢ ሂሳብ ሪፖርት
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣

ከዚህ የኦዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

የሆስፒታሉ የ2015 በጀት ዓመት የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፣ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ በመሆኑ በእኛ አስተያየት በሆስፒታሉ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች እና የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቱ አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል።

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፣ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፣ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል።

I. ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገባቸው ጉዳዮች (Emphasis of Matters)፤

1. ሆስፒታሉ ለጤና መድሀኒት የሚያቀርበው የክፍያ መጠየቂያ እና ወደ ሆስፒታሉ ከጤና መድሀኒት ገቢ ተደረጎ ከተቆረጠው የገቢ ደረሰኝ ልዩነት የሚያሳይ በመሆኑ በድምሩ ብር 395,394.18 እንደሚሰበሰብ ወይም ገቢ እንደሚደረግ ለማረጋገጥ ያልተቻለ መሆኑ በኦዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል።

2. ለአቶ ፍቅረ ማርያም አለሙ ከጤና ሚኒስቴር ተመድበዋል በሚል የሆስፒታሉ ከፍተኛ ኃላፊ ስለመሆናቸው እና የሆስፒታሉ ሰራተኛ ስለመሆናቸው የሚገልፅ ማስረጃ ሳይኖር በቀን 13/01/2015 ዓ.ም በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 10220 በብር 32,500.00 የስልክ ቀፎ ግዥ የተፈፀመ መሆኑ፤
3. ሂሳቦች የሚመዘገቡት የገንዘብ ሚኒስቴር ጥር 1994 ዓ.ም ባወጣው የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መመሪያ መሰረት መሆኑን ለማረጋገጥ በናሙና አዲት ሲደረግ ሆስፒታሉ ለጤና መድሀኒት ተጠቃሚዎች የህክምና አገልግሎት ሰጥቶ የሰበሰበው ገቢ ብር 53,589,329.77 በሂሳብ መደብ 1423207 (1437) /Medical Examinations and Treatments (የጤና ምርመራና ህክምና) በሚል መመዝገብ ሲገባው የሂሳብ መደብ 1451199 (1489)/ Other Miscellaneous Revenue (በልዩ ልዩ ገቢዎች) የተመዘገበ መሆኑ፤ እንዲሁም በተለያዩ ጊዜያት በብር 55,159,870.41 የወጡ ወጪዎች ትክክለኛውን የሂሳብ መደብ ጠብቆ መመዝገብ ሲገባው ትክክለኛ ባልሆነ የወጪ አርጕስት የተመዘገበ መሆኑ፡-
4. ሆስፒታሉ
 - የSTG ምርቃት ለማድረግ ከ19/8/15 ዓ.ም ጀምሮ ለ15 ተከታታይ ቀናት ለተካሄደ ስልጠና ብር 403,643.79 ፤
 - የግዥ ስርዓቱን ለማዘመን እንዲቻል በሀገር አቀፍ ደረጃ አዲስ በተዘረጋው ማለትም የEGP (የመንግስት ኤሌክትሮኒክስ ግዥ) ለግዥ ሠራተኞች፣ ለግዥ አፅዳቂ አባላት እና EGP ፍላጎት ሰብሳቢዎች ለተሰጠ ስልጠና ብር 89,698.62 ፤

በድምሩ ብር 493,342.41 የተከፈለ ሲሆን ስልጠናው የተካሄደበትን ጊዜያት (ከ-እስከ) ሳይገለፅ ለ31 ሰዎች ለ10 ቀናት የሰዓት መቆጣጠሪያ (አቴንዳስ) ላይ በማስፈረም ክፍያ የተፈጸመ መሆኑ፡-

II. ሕጋዊነትን ያልተከተሉ ጉዳዮች (Compliance Matters)፤

1. የፌዴራል መንግስት ንብረት አስተዳደር ክፍል ሶስት የስቶክ አስተዳደር ስርዓት ስቶክን ስለመቀበል በሚለው ስር የእቃ ግምጃ ቤት ኃላፊው የዕቃውን ትክክለኛነት ከተሰጠው ትዕዛዝ የእቃ ዝርዝር (Specification) ጋር በማመሳከር ወይም ባለሙያ የሚፈልግ ከሆነም በባለሙያ ስለትክክለኛነቱ ማረጋገጫ ማግኘት እንዳለበት ይገልጻል፡፡ ሆኖም ሆስፒታሉ የተለያዩ መድሃኒቶች እና የህክምና መሳሪያዎች፣ 80 ግራም የፎቶ ኮፒ ወረቀት እና የመፅሀፍ ህትመት

ግዥዎች በብር 3,476,630.00 የፈጸመ ሲሆን የእቃዎቹ ትክክለኛነት በጥራት አረጋጋጭ ኮሚቴ ስለመረጋገጡ የሚያሳይ ማስረጃ ያልቀረበ መሆኑ፤

2. የፌዴራል መንግስት የግዥ አፈፃፀም መመሪያ ሰኔ 2002 በክፍል 5 24.1 ላይ በአዋጅ 51 እና 52 እንደተጠበቁ ሆነው የመንግስት መስሪያ ቤቶች አስቀድሞ ማቀድ እስከተቻለ ድረስ ግዥን በግልፅ ጨረታ መፈፀም እንዳለባቸው ይገልጻል፡
: ይሁን እንጂ ሆስፒታሉ የፈርኒቸር ወጪዎችን በቀን 16/09/15 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 11694 በብር 399,970.00 ከኢም ሃል ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር የተሸከርካሪ ወንበር ግዥ፤ በቀን 16/09/15 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 11706 በብር 337,410.00 ከፋሚሊ ጅምላ ንግድ የእንግዳ ወንበር እና በቀን 28/06/15 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 11238 በብር 104,305.00 ከኒሞና ቢዝነስ የፓዴም (አትሮኖስ) በድምሩ ብር 841,685.00 የግዥ ፍላጎትን በማሰባሰብ በግልፅ ጨረታ መገዛት ሲገባዉ ተቆራርጦ በዋጋ ማቅረቢያ (ፕሮፎርማ) ግዥ የተፈፀመ መሆኑ፤

3. ሰኔ 30/2015 ዓ.ም በቀረበ የሂሳብ ሪፖርት ላይ በተሰብሳቢ ሂሳብ መደብ 5217205 (4253) ለአቅራቢዎች ቅድመ ክፍያ (Prepayment to Suppliers) በሚል አርዕስት የሚታየው ብር 21,771.60 ከ10 ዓመት በላይ ሳይሰበሰብ (ሳወራረድ) በሂሳብ ሪፖርቱ ላይ የሚታይ መሆኑ ፤

4. የፌዴራል መንግሥት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል አራት አንቀጽ 14 የበጀት ዝውውር ስልጣን ውክልና ይዘት ፊደል (ለ) በአንድ ንዑስ አርእስት ወይም ንዑስ ንዑስ አርዕስት ውስጥ በዋና የሂሳብ መደብ ስር ባሉ የወጪ መደቦች ውስጥ ብቻ በጀት ማዘዋወር ይችላል ነገር ግን ከአንድ ዋና የሂሳብ መደብ ወደ ሌላ ዋና የሂሳብ መደብ ማለትም ከ6400 /ለድጋፍና መዋጮ/ ከተፈቀደው በጀት ወደ ሌላ እንዲሁም ከ6100 /ከደመወዝና አበል/ ወደ 6200 /ሥራ ማስኬጃ/ በጀት ማዘዋወር በሚፈለግበት ጊዜ የበጀት ዝውውር ጥያቄው ለሚኒስቴሩ ቀርቦ መፈቀድ ይኖርበታል ብሎ ያሳያል፡፡ በዚህም መሰረት የሆስፒታሉ የበጀት ዝውውር አፈፃፀም በመመሪያዉ መሰረት መሆኑን ለማጣራት አዲት ሲደረግ በድምሩ ብር 13,958,000.00 ከላይ ከተገለፀዉ መመሪያ ዉጪ ከገንዘብ ሚኒስቴር ፍቃድ ሳይጠይቅ በሆስፒታሉ የበጀት ዝውውር መደረጉ፤

በአዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል፡፡

III. ልዩ ልዩ ጉዳዮች (Other Matters)

1. በአሮጌ ዕቃ ግምጃ ቤት

- ❖ አገልግሎት የማይሰጡ በርካታ ንብረቶች ፎቶ ኮፒ ማሸን፤ 24 ዴስክቶፕ ኮምፒውተር፤ 4 ላፕቶፕ ኮምፒውተር፤ 22 ፕሪንተር፤ 6 ዲቪዲ፤ 6 ሪሲቨር፤ 1 ላሚኔት ማሸን፤ 2 የወረቀት መጠረዣ፤ 15 ቴሌቪዥን 2 ቴፕ፤ 3 ፍሪጅ፤ 15 ዩፒኤስ፤ 52 የስልክ ቀፎ፤ ብዛት ያላቸው ቁርጥራጭ ብረታ ብረት፤ 238 ፍሬን ሸራ፤ 269 ብሬክ ፓድ፤ 48 ክሊች ዲስክ፤ 5 የእጅ ፍሬን ኬብል፤ 4 መስታወት ማውረጃ፤ 56 ፕሬፐርተር ፕሌት፤ 21 ባትሪ ትንሽ፤ 4 ባትሪ ትልቅ፤ 23 ቺንጋ፤ 36 ፒስተን፤ 1 ወተር ፓምፕ፤ 2 ዲናሞ፤ 3 ራዲያተር፤ 3 እስፒክር እና ከጤና ሚኒስቴር በዕርዳታ የገቡ የማይሰሩ የተለያዩ የመኪና መለዋወጫ ንብረቶች መወገድ ሲገባቸው እንዲወገዱ ያልተደረጉ መሆኑ፤
- ❖ ብዛታቸው 3 የሆኑ ማሸኖች በአደራ መልክ ከላብራቶሪ ክፍል የመጡ እና ተጠግነው ስራ ላይ መዋል የሚችሉ ንብረቶች ያለ አገልግሎት የተቀመጡ መሆናቸው፤

2. በምግብ ዕቃ ግምጃ ቤት

- ❖ በቀን 19/07/2015 ወደ ምግብ ዕቃ ግምጃ ቤት ገቢ የተደረጉት ጊዜያቸው ያለፈባቸው (expired) ያደረጉ የሱፍ የምግብ ዘይቶች ብዛታቸው 48 ካርቶን (192 ፍሬ ባለ 5 ሊትር) የሆኑ ምንም እንኳን ገንዘቡ የተከፈለ ባይሆንም ክፍሉን ከማጣበባቸውም በተጨማሪ በግምጃ ቤቱ ውስጥ የሚገኙ ሌሎች የምግብ ግብዓቶችን በሚበክል መልኩ ክፍሉ ውስጥ መጥፎ ሽታ እንዲኖር ያደረጉ መሆናቸው፤

3. የመድሃኒት እና የህክምና እቃዎች ስቶር:-

- ❖ የአገልግሎት ጊዜያቸው ያለፈባቸው እና አገልግሎት የማይሰጡ ብዛት ያላቸው የህክምና መገልገያ እቃዎችና መድሃኒቶች መወገድ ሲገባቸው ለብቻው በተዘጋጀ እስቶር ውስጥ ተከማችተው ከሁለት አመት በላይ የተቀመጡ መሆናቸው

በአዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል፡፡

የተሸከርካሪ አያያዝና አጠባበቅ በተመለከተ

የነዳጅ አጠቃቀምና የተሸከርካሪ አያያዝ በተመለከተ በመመሪያው መሰረት መፈጸሙን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

❖ አንድ መኪና (4- 00603) የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር በሌላ መሥሪያ ቤት ሥም የተመዝገበ የሚገኙ መሆኑ፤

❖ በአሮጌ እቃ ማከማቻ ስቶር ዉስጥ የሚገኙ ለሆስፒታል በእርዳታ ከጤና ጥበቃ የተሰጡ ሁለቱ አዲስ እና አንድ አገልግሎት የተሰጠ በድምሩ ሶስት ሞተር ሳይክሎች ስለ ሞተር ሳይክሎቹ ዝርዝር መረጃ የሌላቸዉና ከመሆኑም በተጨማሪ ከ18 አመት በላይ አገልግሎት ሳይሰጡ የተቀመጡ መሆኑ፤

በአዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል፡፡

የፌዴራል ዋናው አዲተር መሥሪያ ቤት

የካቲት 2016 ዓ.ም